І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-5740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1967 No. 149. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 17-го серпня, 1967

В АМЕРИЦІ

РОМНІ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ у В'єтнамі. На звичайній пресовій конференції в Ленсінгу, Мишиґен, Ромні, якого вважають провідним між республіканськими політиками в 1968-му році, оце вперше гостро виступив проти „трагічної американської помилки" у В'єтнамі. Ця заява мишиґенського губернатора здивувала навіть його найближчих співробітників. Ромні дослівно сказав: „Гадаю, що це трагічне, що ми вмішалися до конфлікту у В'єтнамі, і добре було б, якби ми були до нього не вмішувалися".

ГАРДНЕР ПРОТИ ЗМЕНШЕННЯ ФОНДІВ на допомогу дітям, які не мають батьків: Секретар здоров'я, виховання і добродійности Джан В. Гарднер, промовляючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, заявив, що не можна карати дітей за дійсні або здогадні гріхи їхніх батьків за недостачі й несправедливості громадянства, серед яких ці діти живуть. Палатна Комісія плянує обмежити число дітей, які, як безбатченки, користають із публічної добродійности. Гарднер сподівається, що Сенат скреслить цей пункт законопроєкту, в якому обмежується число дітей, управнених до допомоги.

НА КОНҐРЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО СТУДЕНТСЬКОГО ТОВАРИСТВА в Колледж Парку в Меріленді відбувся симпозіюм на тему війни у В'єтнамі, в якому брали участь асистент державного секретаря в справах Далекого Сходу Вілліям П. Бонді і колишній дорадник президента Кеннеді і Джонсона Ричард Н. Ґудвін. Бонді займав оптимістичне становище в справі війни у В'єтнамі, кажучи, що „мирна розв'язка В'єтнамського конфлікту тепер є ближча, як колинебудь досі". Ґудман назвав це твердження „казкою, яка потішає людей, але яка не здійсниться". Ґудвін казав, що американська інтервенція у В'єтнамі — це „коштовна кривава помилка".

АЖ ТЕПЕР ДОКЛАДНО ПІДРАХУВАЛИ матеріяльні втрати, спричинені расовими заворушеннями в Нюарку, Н. Дж.-Матеріяльні втрати бизнесменів становлять 10,251.200 дол., з цієї суми майже одна п'ята припадає на пограбовані алькогольні напої. Про це звітував посадникові Г. Дж. Аддоніціо директор Уряду Економічного Розвитку Бернард Нортман. Шкоди ці обраховано за час від 13-го до 17-го липня. Під час найбільшого напруження заворушень вибивали вікна, грабували крамниці, нищили устаткування. Шкоди обраховано на основі докладно виповнених квестіонарів, які виготовлено зараз після заворушень.

БЮРО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ ПОВІДОМЛЯЄ, що число осіб, які живуть в убозтві, в 1966-му становило 29,700.000. Рада Економічних Дорадників в січні ц.р. подавала це число як 32,700.000, але виявилося, що воно не було згідне з правдою, бо воно мало відноситися до 1965-го року. Фальшивість цього числа виникла внаслідок помилкової функції компютера, тому що пересунулися були в нім лінійки. Правдиві числа осіб, яких зараховується до убогих, в роках 1965 і 1966, були такі: в році 1965 — 31,900.000, а в 1966-му році — 29,700.000.

У СВІТІ

РЕЧНИК УРЯДУ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗАПЕРЕЧИВ будь-які зловживання у відношенні до виборчої кампанії цивільних кандидатів на президента та заперечив на пресовій конференції, що ті кандидати намагаються „створити з нічого атмосферу кризи" тільки тому, що не мають шансів виграти. Однак представники вільної преси у Сайгоні дають віру цивільним кандидатам, які наводять багато фактів, як генерали зловживають своєю владою, щоб не допустити ніякого цивільного кандидата виграти у президентських виборах.

БРИТІЙСЬКИЙ ГУБЕРНАТОР У ҐОНҐ КОНҐУ ВІДКИНУВ ноту протесту Комуністичного Китаю, ствердивши передусім, що вона втримана у такому„ображливому й напастливому тоні, який минається з дипломатичними звичаями. Однак речник губернатора точка за точкою спростував на пресовій конференції твердження комуністичної ноти. Між іншим, він ствердив, що кордон між Ґонґ Конґом і Китаєм загалом відкритий, а закритий тільки в тому одному переходовому пункті, де китайські робітники, комуністи, схопили й впродовж тижня тримали уз'язненими кількох британських службовиків та військовиків.

ЯПОНСЬКИЙ НАРІД ВІДЗНАЧИВ одноххвилинною мовчанкою 22-річні роковини капітуляції у другій світовій війні, яка сталася 15 серпня 1945 року. Сирени в усіх містах і селах Японії подали в тому самому часі знак 100-мільйоновій японській нації — перервати працю і стоючки одноххвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять 3,100.000 японців, які згинули в другій світовій війні. У Токіо взяли участь у жалібній маніфестації король (мікадо) Гіроґіто з своєю дружиною Наґако, прем'єр Ейсаку Сато та інші найвищі державні урядовці.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ПРАЦІ ІҐАЛЬ АЛЛЬОН ЗАПРОПОНУВАВ, щоб на окупованих Ізраїлем землях Йорданії, Сирії й Єгипту створити жидівські оселі, що їх мешканцями були б члени парамілітарної організації, яка тісно співпрацювала б з військовими гарнізонами задля охоронювання кордонів та зберігання внутрішнього спокою. Цей виступ, поруч із виступами в останніх днях військового міністра Моше Даяна і міністра закордонних справ Абби Ебана, вважають за перемогу в ізраїльському уряді радикальної групи, яка противиться зворотові недавніх арабських земель.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ КОНСТАНТИН ВИГОЛОСИВ промову на відкритті конференції Центрального Комітету Світової Ради Церков в м. Гераклейон на Креті. Король закликав до єдности в християнському світі та зокрема прославляв за зусилля в тому напрямку — Папу Павла VI і Кентерберійського архиєпископа Майкела Рамзі. На тій конференції є прявними представники 223 Православних, Протестантських і Англіканських Церков. Недавній голова Грецької Православної Церкви, архиєпископ Хризостомос був впертим противником вселенського християнського руху, — його наступник, архиєп. Ієронімос є прихильником єдности християн.

КОНҐОЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ - ДИКТАТОР ҐЕНЕРАЛ ЖОЗЕФ МОБУТУ ВІДПОВІВ на ультиматум командата збунтованого військового з'єднання полковника Жана Шрамма власним ультиматумом. Шрамм вимагав, щоб уряд Мобуту помилував Мойсе Чомбе і запросив його до співпраці, — знову ж Мобуту вимагає, щоб Шрамм просто склав зброю і піддався, погрожуючи „суворою карою".

КАТАСТРОФАЛЬНА ПОВІНЬ НА АЛЯСЦІ

Аляску постигла нова стихійна катастрофа — одна із найтяжчих після землетрусу в 1964 році — повінь у місті Ферберкс. Повінь почалася опівночі й залляла ціле місто, знищуючи майже всі доми й будинки і спричинюючи смерть сімох осіб. Втрати обраховують на 150 мільйонів долярів. На фото: залляла водою частина міста Фербенкс.

Наради Джансона й Кізінґера закінчились великим успіхом

Вашингтон. — У середу 16 серпня закінчились дводенні безпосередні наради президента Джансона з західньо-німецьким канцлером Куртом Ґеорґом Кізінґером, після чого обидва лідери проголосили спільний комунікат, в якому вони ствердили, що „реґулярні, одверті і далекосяжні дискусії про міжнародну ситуацію і справи, які особливо цікавлять наші дві країни, затіснять і скріплять приязні взаємини і довір'я, існуючі між нами і нашими державами". На першому місці у тому комунікаті поставлено спільну ціль — закріплення миру. Стверджено, що Атлантійський Союз (НАТО) „служить цій цілі". Обидва лідери погодились щодо потреби збереження і скріплення НАТО, щодо теперішнього послаблення міжнародного напруження задля „ліквідації причин напруження", поділу Европи й поділу Німеччини, та висловили „глибоке переконання", щодо потреби об'єднання Західної Европи, яка тоді буде „приятелем і партнером" З'єднаних Держав. „Ми цілком погодились, що Европа і З'єднані Держави є залежні одно від одного задля своєї безпеки". Президент і Кізінґер однозгідні також у погляді, що не може бути одностороннього послаблення збройної сили — виразна алюзія, що поки Совєтський Союз також не зменшить своїх збройних сил, то й Захід мусить бути відповідно озброєний.

Палата схвалила законопроєкт про охорону громадянських прав

Вашингтон. — Палата Репрезентантів більшістю 326-ох до 93-ох голосів схвалила новий законопроєкт про охорону громадянських прав, згідно з яким буде федеральним злочином шкодити або застрашувати тих осіб, які користають із громадянських прав згідно з державними законами. Палата додала ще поправку в тому сенсі, що цей закон має відноситися і до тих осіб, які шкодитимуть або будуть застрашувати поліцистів і пожежників під час того, як вони виконують свої обов'язки в часі расових заворушень. Цей законопроєкт прийняла Палата після довденної завзятої дискусії. Додаток про охорону поліцистів і пожежників вніс конґресмен демократ Джеймс С. Врайт із Тексасу. В законопроєкті є ще й додаток про те, щоб суди могли карати тих муринських провідників, які їздять по різних стейтах, як наприклад Г. Реп Бравн і Стоклі Кармайкел, та заохочують до громадянських і расових заворушень. Передбачені високі кари за порушення запропонованого закону. Досмертна кара в'язниці, коли обвинувачений спричинив смерть, 10 років тюрми і $10.000 кари за пошкодження тіла, і один рік тюрми і $1 000 кари, коли не було пошкодження тіла.

Фармерська Організація заповідає страйк

Ди Мойн, Айова. — Президент Національної Фармерської Організації Орен Лі Стейлі заповів 35.000 членам, присутнім на вічу, що у відповідний час він повідомить фармерів, щоб не продавали своїх продуктів, бо цим способом фармери мусять боротися за збільшення цін на свої продукти. Стейлі сказав, що страйк може зачатися кожної хвилини, але він просив членів своєї організації зачекати до того часу, коли провід організації визнає за відповідне повідомити про початок страйку. Провід організації вестиме переговори з тими, які купують фармерські продукти, і після того визначить речинець страйку. Стейлі казав, що на віче прибули 35,400 членів, які знають, чого вони хочуть, і які не прибули з усіх сторін ЗДА до Ди Мойн для самої приємности.

Президент Джансон закликає Сенат схвалити фонди на допомогу містам

Вашингтон. — Президент Джансон 16-го серпня вислав листа до провідника демократичної більшости в Сенаті сенатора з Монтани Майка Менсфілда, в якому перестерігає Сенат, що не можна байдуже ставитися до кризи в американських містах. Президент пише, що треба виконати зобов'язання у відношенні до американських міст, щоб не допустити до таких „трагічних випадків, які були цього літа". Президент вимагає, щоб Сенат виконав таке: (1) Призначив $425 мільйонів, які Палата Репрезентантів скреслила з суми, призначеної на програму так званих зразкових міст. Уряд проєктував на цю ціль $662 мільйони, а Палата значно зменшила цю суму. (2) Сенат повинен схвалити 22 додаткові проєкти, яких ціллю є поліпшити умови життя в містах.

Президент виправдує повільний поступ демократизації Південного В'єтнаму

Вашингтон. — Президент Джансон радить американцям ставитись із більшим вирозумінням і зрозумінням для помилок і трудноців, які стаються у повільному процесі демократизації у Південному В'єтнамі. Такий був суттєвий сенс його короткої промови, яку він виголосив у Білому Домі на церемонії вшанування шістьох американців, які поклали великі заслуги у виховній, медичній та сільсько-господарській ділянках у Південному В'єтнамі.

Президент признав, що теперішня передвиборча кампанія і самі президентські вибори, які відбудуться там 3 вересня ц. р., „не будуть беззакидні", але водночас він дораджував пригадати собі ті різні неґативні явища, які мали місце тому двісті років в Америці, у процесі творення американської нації і держави. Він пригадав, що не всі стейти хотіли активно боротись, що не всі люди хотіли платити податки, що деякі громадяни були ще так глибоко віддані британській колоніяльній державі, що воліли туди переселитись. Ото ж Президент дораджував дивитись в першу черґу радше на позитиви, що їх осягнув Південний В'єтнам, а саме: в'єтнамський нарід обрав там свою репрезентацію до конституційної асамблеї, — ця асамблея виготовила конституцію, — на місцях переведено вибори, де на це тільки дозволили місцеві умови безпеки, — поведено передвиборчу кампанію за вибір президента й віце-президента країни та вибір сенаторів. Президент Джансон заявив, що одначково теперішній голова Південного В'єтнаму ґенерал Нґуєн Ван Тієв, як і прем'єр ґенерал Нґуєн Као Кі виразно обіцяли переведення теперішніх виборів справедливо і що, від Президент, бере те запевнення поважно. Президент признав, що не можна вимагати від південно-в'єтнамського народу і його країни, яка пережила період чужої колоніяльної влади та яка переживає важку війну за збереження своєї екзистенції, щоб вони швидко і гладко створили ідеальну демократичну двопартійну систему. Він звернув увагу, що в теперішніх президентських виборах існують 11 кандидатів, цивільні і військові, і що під час тісї передвиборчої кампанії різні кандидати висловили і далі висловлюють свобідно різні гострі критично-опозиційні завваги на адресу існуючого там режиму. В тому самому часі у Північному В'єтнамі ніхто не має права висловити слова критики під адресою існуючої влади. Тому Президент висловив переконання, що треба розглядати всі теперішні події у Південному В'єтнамі, як „продукт довгої і важкої боротьби" та висловив віру, що в'єтнамський нарід переможе у тій боротьбі за збереження своєї волі проти сил терору.

За найпершими коментарями — промову Президента треба розглядати, як відповідь надто гострим критикам південно-в'єтнамського уряду за його поставу в теперішніх виборах. Між іншими, з такими гострими й різкими критичними заввагами виступили в п'ятницю минулого тижня у Сенаті сенатор Роберт Ф. Кеннеді і Джекоб Джевітс.

Лідер опозиції у Франції гостро критикує політику де Голля

Париж. — Лідер демократичної лівиці у Франції, Франсуа Міттерман, який дістав був поважне число голосів як суперник де Голля в останніх президентських виборах, гостро скритикував закордонну політику де Голля, закинувши йому, що на справді де Голль перестав бути невтральним у нинішній міжнародній ситуації, а загнався до „одного з двох таборів" і тому внеможливив Франції грати ролю посередника між Сходом і Заходом". Міттерман твердить, що де Голль своїм виступом у Монреалі радше пошкодив, а не поміг канадійським французам, бо вмішався у внутрішні канадійські справи та пробував накинути канадійським французам форму „еманципації", до якої вони змагають. Міттерман хотів тими словами натаврувати становище де Голля, який виразно поручав канадійським французам „визволитись", чим стягнув на канадійських французів підозру щодо самостійницького сепаратизму й державної нельояльности. Де Голль „зсунувся до совєтського табору" — твердить Міттерман — взявши сторону арабів в ізраїльсько - арабському конфлікті та відмовивши Ізраїлеві доставки зброї. Міттерман гостро критикував також внутрішню політику де Голля. Виступ Міттермана був відповіддю на останню радіо і телевізійну промову де Голля, в якій де Голль не визнав за собою ані одної помилки ні в одній внутрішній чи закордонній справі.

осца мс нв ФФФ

Іван Керницький і Микола Понеділок виступають на Союзівці

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — В рамцях щотижневих недільних літературно - мистецьких та наукових вечорів виступлять у неділю 20 серпня ц. р. із своїм окремим Літературним Вечором видатні українські еміґраційні письменники і гумористи — Іван Керницький - Ікер та Микола Понеділок. У програмі вечора — читання й рецитування нових творів обох письменників. Початок о год. 8:30 веч. На фото: Ікер і Понеділок під час зустрічі на Союзівці.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУДЕТЬСЯ СВІТОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНҐРЕС

Ню Йорк. — Як повідомлено в Бюлетені Шкільної Ради УККА, Конґрес відбудеться під час і в рямцях Світового Конґресу Вільних Українців. Крім низки теоретичних проблем, розв'язка яких буде спрямована на покращення і поширення українського шкільництва у вільному світі, від початкового до високошкільного, учасники Педагогічного Конґресу мають розв'язати декілька практичних виховних справ.

АРҐЕНТИНСЬКА ПРЕСА ПРИХИЛЬНО ВІДГУКНУЛАСЬ НА ВИСТАВКУ ОЛЬГИ ГУРСЬКОЇ

Буенос Айрес. — Щоденник „Клярін" з 1-го червня та декілька інших газетно-журнальних мистецьких видань прихильно відгукнулися на виставку образів Ольги Гурської. „Клярін", згадавши про її українське походження, зазначає, що „виставка в Альвеар-Палас Готелі складається з її спеціяльности — „квітів" та що малярка виявила себе майстром світла й півтонів.

СКАРБИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ЕКСПО-67

Монтреаль. — В часі викладу проф. Яр. Рудницького в „Госпіталіті Павільйоні" на Експо-67 на тему „Українська культура й наука в Канаді", що відбувся 25 липня, продемонстровано такі автентичні скарби української культури, що зберігаються в столиці українців Канади — Вінніпезі: „Городиський Пом'яник" із 1484 р. (з колекції Манітобського університету), найстарший рукопис т. зв. Тяпецького Ірмолоя з 1733 р. (з колекції Кощиців в Осередку Укр. Культури й Освіти в Вінніпеґу), рукопис Марка Вовчка з 1857 р. (з Манітобського Університету) та рукопис вірша Івана Франка з 1916 р. (з архіву УВАН у Вінніпеґу). З уваги на обмаль українських культурних скарбів в Совєтському павільйоні, виставлені рукописи з Вінніпеґу викликали помітне враження серед відвідувачів ЕКСПО-67.

УСПІШНИЙ ЛІТНІЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Вінніпеґ. — Понад 70 студентів відбули літній курс (52.91) у Літній Школі Манітобського університету. Цей курс був один із найчисленніших досі і високе число студентів приписують новому статусові української мови в цій високій школі, що зрівняє українську мову з усіми іншими модерними мовами і дає можливість студіювати українознавство як головний предмет так для ступня Б. А., як і маґістерії. Цьогорічний літній курс відбувався в двох віддлах, що їх вели проф. Яр Розумний та д-р Б. Білаш. В половині вересня відбудуться вписи на академічну сесію 1967-1968, в якій передбачено повну програму студій української мови й літератури.

Появилася праця проф. М. Чировського „Вступ до російської історії"

Ню Йорк. — В американському видавництві Philosophical Library (Філософічна Бібліотека) вийшла окремим книжковим виданням англійською мовою праця відомого українського економіста й історика Миколи Чировського п. н. "An Introduction to Russian History" („Вступ до російської історії"). У цій 230-сторінковій книжці проф. Микола Чировський навітлює історію політичного росту Росії від її початків в доісторичній північно-східній Европі до теперішнього Союзу Совєтських Соціялістичних Республік. Автор доводить, що головним рушієм російської історії чи то в добу московських князів, чи пізніших царів чи теперішніх кремлівських диктаторів був і залишається великодержавний імперіялізм — намагання поширити свою імперію з допомогою збройних завоювань, дипломатії чи ідеології. Водночас із цим автор показує ті джерела й сили, з яких виводить ся російський імперіялізм: російська духовість, пан-славізм, російське православіє і російський комунізм. Книжка завершується бібліографією й індексом згаданих у ній прізвищ. Автор книжки Микола Чировський є професором в Сітон Голл Університеті і за час своєї праці опублікував декілька окремих праць, зокрема з історії української та російської економіки.

10-ий Крайовий З'їзд Дивізійників відбудеться в Ґлен Спей, Н. Й.

Крайова Управа Братства кол. Вояків-Дивізійників 1-ої Української Дивізії УНА, в ЗДА, повідомляє, що 2 - 4 вересня ц.р. на Оселі Українського Робітничого Союзу в Ґлен Спей, Н.-Й., відбудеться 10-ий Крайовий З'їзд Товариства. Він розпочнеться в суботу 2-го вересня о 9-й ранку реєстрацією членів, а по обіді першого дня буде Делеґатський З'їзд ГУ Братства, після чого розпочнеться властивий З'їзд. Крім ділових нарад, у суботу вечорі делеґати й гості побачуть о 7-й г. вечора виставу ТУП із Філядельфії „Найкращі хлопці з дивізії"; по виставі — забава. У неділю — польова Служба Божа, Апель, похід на символічну Могилу для відзначення 50-річчя початку Національної Революції та 25-річчя створення УПА та дальші наради. У неділю увечорі — забава. В понеділок відбудеться передання функцій новообраним членам Управи.

В Клівленді відбудеться 16-ий Здвиг СУМА — Захід

Клівленд, Огайо (БФ) 16-й Всеамериканський Маніфестаційний Здвиг Сума (Захід) відбудеться цього року на Оселі СУМА „Хортиця" в Гантінґтон, Огайо в днях 2, 3 і 4 вересня 1967 року („Лейбор Дей Вікенд"). Здвиг відбуватиметься під кличем: „Живи Україно в думках, серцях і чинах", відмічуючи дві важливі річниці, які збігаються в цьому 1967 році, а саме: 50-ліття Української Національної Революції і 25-ліття від створення УПА.

В цьогорічному Здвизі-Захід візьме організовану участь молодь Осередків СУМА: Дітройт, Шикаґо, Мілвокі, Омага, Питсбург, Янґстав, Кентон, Клівленд, Лорейн і Парма. В програмовій частині Здвиґу виступатиме самодіяльні мистецькі гуртки як танцювальні, музичні, хорові, деклямаційні і спортові. Для підготовки і переведення 16-го Здвиґу СУМА-Захід покликано окрему Команду, з провідних діячів СУМА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Культ ненависти

Світ звик уже до спорадичних міжнародних комуністичних збіговищ, учасники яких здебільша сваряться в питанні ,як найкраще „угробити імперіялістів", під якими вони розуміють усіх, що не є комуністами. Тому минулотижнева конференця латиноамериканських комуністів у Гавані, яка вирішила посилити підривно - революційну діяльність на всьому американському континенті, не привернула б до себе особливої уваги, якби не те, що вона насправді проходила під знаком — культу ненависти. Неприявний на тій конференції колишній господарський диктатор комуністичної Куби Че Ґевара був її духовим лідером. Найбільшу овацію зібрав американський мурин Стоклі Кармайкел, коли зацитував із творів Ґевари таку сентенцію: „Ненависть є тим елементом боротьби, який перетворює людину в успішну, несамовиту, добірну й холодну вбивчу машину". Одверта пропаґанда ненависти й насильства — це вже інша річ, аніж пропаґанда „клясової боротьби": бо для Че Ґевари чи Стоклі Кармайкла не існують кляси ані раси. Вони визнають не диктат розуму, тільки диктат ненависти, яка штовхає до насильства.

Че Ґевара й Стоклі Кармайкел не є самітніми у цьому світі. Червоні книжечки з афоризмами Мао Тсе - тунґа, що їх — до речі — продають і на вулицях Ню Йорку — закликають так само до ненависти і насильства, як єдиного і найбільш успішного засобу здійснити світову революцію. Тому маоїсти й називають большевиків „ревізіоністами", що большевики змагають до світової революції трохи делікатнішими методами й не цураються — з тактичних причин — говорити про співіснування з капіталістами. На недавній конференції арабських міністрів закордонних справ у столиці Судану Хартумі деякі її учасники радили випросити з залі нарад лідера т. зв. Організації Визволення Палестини Ахмеда Шукайрі, бо він — казали вони — компромітує арабський світ своїми фанатичними заявами і пропаґує насильство супроти Ізраїлю. А в Америці один із молодих муринських проводирів Г. Реп Бравн заявив на пресовій конференції у Вашинґтоні 27 липня ц. р.: „Насильство необхідне. Насильство є таке ж амеамериканське, як вишневий пиріжок"...

Очевидно, що всі вони — Мао Тсе-тунґ, кремлівська кліка, Фідель Кастро і різні Кармайкли належать до одної сім'ї. Хоч одні говорять про ненависть і насильство тихіше, інші голосніше, всі вони є звеличниками того культу. І в цьому ґарантія їхнього загину: бо ненависть і насильство — проти природи людини. А все, що проти природи, мусить згинути.

Московський цинізм

Передова в московській „Правді" зветься „Прапор жовтня — прапор миру". Розпочинається вона твердженням: „На прапорі Жовтня написані священні для народів слова — дружба і мир". Для підкріплення такого твердження „Правда" цитує заяву Леніна: „Вся наша політика і пропаґанда скеровані зовсім не на те, щоб штовхати народи у війну, а щоб покласти кінець війні"...

Коли б ці слова відповідали правді, то не лише Совєтський Союз, а й увесь сучасний світ виглядали б цілком інакше. Не було б в СССР поневолених народів, не мав би він у своєму складі привласненої Монголії, ані частини китайських земель; не мав би у своїй кишені сателітних країн Східньої Европи. В Азії не було б комуністичного Китаю, двох Корей і двох В'єтнамів, в Европі двох Німеччин; Західня півкуля не мала б червоної Куби. Не дійшло б до внутрішньої, спровокованої комуністами різанини ні в Еспанії, ні згодом у Греції, ані ще так недавно в Індонезії... Світ розвивався б шляхом еволюції, а не шляхом так званої революції, що в комуністичному виданні, з підривними діями, саботажами, скритовбивствами тощо, є повсюди прикладом контрреволюції, особливо ж коли взяти до уваги, що комуністи якнайменше думають про добробут народних мас, про забезпечення працюючих, про задоволення національних аспірацій...

Утопічна комуністична теорія остаточно виродилась у її московському варіянті в слабо приховуваний російський великодержавний імперіялізм і шовінізм. Сталін недарма називав Івана Грозного великим діячем, а Косиґін, продовжуючи великодержавницьку шовіністичну політику російських царів, змушує українців поклонятись та класти вінки біля пам'ятника Петрові I в Полтаві, який так і названо „Памятніком побєди"...

Залитий кров'ю народів московський „прапор миру", в час так званої коекзистенції, аж рветься з Куби, де недавно відбулись відповідні наради, до інших країн Південної Америки, рветься він і до кордонів ЗДА, і до інших країн вільного світу. Але й світ, можна сказати, завдяки цьому дедалі, то більше прозріває.

Ярослав Курдидик

НА ЗМІНУ ПОЛІТИКАМ — ВІЙСЬКОВИКИ

Після політично безплідної зустрічі президента Джансона з Косиґіним один европейський журналіст пожартував: „Медовий місяць для політиків закінчився і тепер приходить подружня дійсність". Він вважає, що в цій дійсності не обійдеться без гострих моментів, але штучно зліплене подружжя Сходу й Заходу не розвалиться.

По обидвох боках політичної барикади чути примазані солодким медом ввічливости голоси, які намагаються злагіднити напруження, що постало було під час кризи на Середньому Сході, бож важко заперечити факт, що в тих днях ЗДА і СССР стояли на межі війни - миру, і тільки завдяки „найхолоднішому розважанню" не прийшло на тому обширі до зудару між ними. До слів згаданого вище журналіста можна додати, що після „гарячої ситуації" почнеться тепер, мабуть, період між холодною війною і вимушеним миром..

У сателітній комуністичній пресі можна вичитати поміж рядками, що, коли Косиґін, повернувшись до Москви, звітував про результати своєї поїздки, один незаперечний факт домінував понад його крилатими фразами — провал совєтської політики на Середньому Сході. Цей провал був наслідком недостатніх інформацій, які подавали Москві уряди сімох арабських країн і які лягли в основу зудару між Ізраїлем та арабами.

Зміни на совєтських дипломатичних постах в арабських державах вказують, крім того, на те, що у провалі воєнної кампанії завинили не так вищі совєтські військовики, бож Єгипет та Ірак були цілком задовільно озброєні, як невідповідно підібраний час і слаба моральна підготова. А за це відповідали вже не совєтські військовики, а дипломати, які не орієнтувалися ані в настроях, ні в діях арабів. Шість совєтських дипломатів в арабських країнах і в Ізраїлі, як виходить, були випробуваними старшинами КҐБ, починаючи від „дипломата" Пожидаєва, амбасадора в Каїро, а кінчаючи Чувякіним, амбасадором у Тель Авіві.

Знавці внутрішніх відносин в СССР пишуть, що ЦК компартії завжди поборював усякого роду вияви „совєтського бонапартизу", тобто тенденцію військовиків домінувати над основним політичним авторитетом, який іноді готов був вплутатися у „воєнну авантюру" без попереднього засягнення їхньої опінії. Кружляють чутки, що совєтська партійна верхівка, всупереч порадам „мілітарного мозку", підбехтала Нассера на війну, в якій фактично програв не він, а ЦК компартії.

Ривалізація між партією і військовиками виявилась зараз же після смерти маршала Малиновського, міністра оборони СССР. Питання тоді поставлено руба: чи наслідником Малиновського має бути військовик чи цивільна особа, як то є тепер у ЗДА. Навіть після усунення з посту міністра оборони маршала Жукова в 1957 році за здогадний „бонапартизм" Хрущов заступив його другим маршалом — Родіоном Малиновським.

Але згодом чільні совєтські провідники прийшли до висновку, що, оскільки економіка і індустрія є основними компонентами, які в атомовій війні творять мілітарну силу і її структуру, пост міністра оборони має посідати „совєтський Мек-Намара", тобто цивільний технократ, який може й не визнаватися на стратеґії, але мусить знати, як мобілізувати всі ресурси держави для ведення модерної війни.

В Москві висунено на цей пост, поруч різних кандидатів, Димітрія Устінова, члена Політбюра, який понад чотири роки успішно контролював військову промисловість. Дискусія про те, хто має заступити Малиновського, тривала два тижні. Виграли військовики, які були проти того, щоб їхню „мілітарну компетентність" узурпувала і майоризувала цивільна людина, а не „колективне військове керівництво". „Ешелон старих большевиків", пишуть західні коментатори, не хотів насторожувати проти себе, головним чином, молодших генералів, і, замість технократа Устінова, найменував міністром оборони маршала Андрія Гречка.

Тепер уже не є таємницею, що „молодший ешелон комуністів" одверто виступає проти „старого колективу", який, починаючи від Леніна, почерез Сталіна і Хрущова довів СССР до політичного, культурного та економічного банкрутства. Вони щораз настирливіше намагаються перебрати стерно у свої руки, щоб ввести в комуністичній імперії, званій Совєтським Союзом, радикальні зміни і витягнути її із задушливого кута в широкий західній світ.

Дехто із знавців совєтських відносин твердить, що в СССР заноситься на події, подібні до тих, які пережила недавно Індонезія, де військовики, підтримувані студентами та молодою інтеліґенцією, повалили режим протягом доби.

МОЛОДІ ВОЛИНЯКИ ВІДВІДАЛИ КИЇВ

Як повідомила „Літературна Україна' 'з 8 серпня, „близько ста школярів з різних районів Волині, які разом з своїми вчителями приїхали на екскурсію до Києва, були гостями письменників України. У залі республіканського Будинку літераторів перед ними виступили М. Олійник, Ганна Чубач, С. Тельнюк, О. Лупій та В. Шевчук. Вони читали свої твори, говорили про виховання у молоді почуття радянського патріотизму, любові до рідного народу, його мови, історії, культури".

ЗВОРУШЛИВА ЛЮДСЬКА ІСТОРІЯ

Пані Дарія Ломницька опублікувала в тижневику „Українське слово" з 25 червня, в Арґентині, цікавий репортаж п. з. „Віра Соколюк". Це зворушлива історія приязни й одруження німки Віри Кіршбавм з українцем Богданом Соколюком, який втік під час війни з німецького концтабору.

Богдан Соколюк, заарештований Ґестапом, як член ОУН, вже не живе. Але його дружина Віра Соколюк, яка працює співредакторкою західньонімецького журналу „Дайн Гавз", шануючи пам'ять свого мужа, знайомить німецьких читачів з самобутньою українською архітектурою і пропаґує в доброму розумінні українське національне ім'я.

Побачивши в „Дайн Гавз" прізвище „Вера Соколюк", п-і Дарія Ломницька написала до його редакції листа, але, як розповідає в своєму репортажі, не мала великої надії одержати відповідь. Однак, лист прийшов, написаний німецькою мовою, в якому Віра Соколюк денеде вставляє українські слова, вивчені від мужа.

„Я з приємністю відповім вам на вашого листа, — пише В. Соколюк, — і постараюся подати вам і вашим читачам усе, що вас цікавить про мене. Я з уродження і походження німка, моє дівоче прізвище Кіршбавм. Тепер мені сорок шість років. Я бездітна вдова. Студії архітектури закінчила я в Гайдельберґу, в околицях якого народилась. Батьки мої дуже заможні селяни. Але те, що вас найбільше цікавить, це, очевидно, моє українське прізвище. Тому, що з ним пов'язана історія, я хочу її розказати від самого початку"...

Авторка листа розповідає, як під час жнив, у серпні 1943 року, вона, вийшовши на подвір'я, побачила високу худу постать. Мужчина слабим голосом попрохав дати води. Хоча за Гітлера було дуже небезпечно перетримувати чужинців, п-во Кіршбавми пішли на ризико і запросили його до свого дому. Пообідавши й трохи прийшовши до себе, мужчина розповів, що зветься „Богдан Іванів", що він українець, працював у Гунґені... в дорозі бомбами розбило потяг, загубив документи...

„Богдан Іванів" почав працювати у тих людей.

„Але я дуже скоро пізнала, що не був він „бауером". На це вказували його делікатні руки, тонка поведінка та культурний спосіб говорення. Незабаром виявилося, що вмів він прекрасно малювати... Щойно за півроку він якось так ненароком сказав, що ще 1937 року закінчив Варшавську академію мистецтва і мав виїхати на продовження студій до Дрездену, але смерть батьків перервала його пляни. Він залишився вдома на господарстві, допомагаючи матері, двом молодшим братам і сестрі. Богдан був назагал дуже мовчазний, замкнений, і ця „маленька сповідь" дала мені певні надії, що ми станемо приятелями"...

Згодом, важко захворівши, молодий українець сказав своїй німецькій приятельці всю правду:

„Я маю до вас велике прохання: коли не стане мене між живими і буде якась можливість — напишіть в Галичину моїй мамі про мою смерть. — Я почала плакати, кажучи, що він мусить жити для мене, бо я його кохаю. Тоді він розкрив мені своє справжнє я. Виявилося, що він зветься Богдан Соколюк, що здавна був членом Організації Українських Націоналістів і під час війни займав у цій організації один з чільних постів. Одного дня Ґестапо арештувало його. В тюрмі його били і мучили, опісля вирішили вивезти в концентраційний табір. Під час бомбардування Гессену бомби потрапили в поїзд, в якому його везли. Скориставши із заміщання, він вийшов з вагона і не зважаючи на те, що навколо падали бомби, побіг навмання. Ховаючись по лісах, дійшов аж у наше село, де, виснажений голодом, попав в нашу хату".

Після довгого лікування, Богдан Соколюк прийшов до здоров'я, і, коли скінчилась війна — одружився із своєю рятівницею.

З моїм чоловіком, — закінчує листа В. Соколюк, — прожила я всього три роки. Були це роки великого щастя, якого, думаю, більше в житті не зазнаю. Але одного дня мій чоловік знову важко захворів. Лікарі ствердили, що відбита в тюрмі нирка почала псуватися, і треба її негайно оперувати. Богдан операції не витримав і помер. Я думала, що і моє серце розірветься з болю і розпуки, але я залишилася живою. Щойно через три роки після його смерти я взялася знову до студій і закінчила їх, одержавши звання архітекта".

Минулого року Віра Соколюк їздила в Україну, щоб побачити родичів покійного чоловіка. Але не побачила нікого, бо аж там на місці довідалась, що „їх усіх вивезли із рідного села".

Недавно Віра Соколюк удекорувала дві кімнати в палаці одного англійського лорда — в українському національному стилі. Авторка репортажу в „Українському Слові" Дарія Ломницька закінчує його такими словами:

„Цей лист приневолив мене подивляти постать цієї чужинки, яка з любови до української людини почувається до обов'язку прислужитися чимось всьому українському народові тоді, коли тисячі його синів та дочок так легко продають своє українство за миску сочавиці".

● **Полковник Жан Шрамме** (не відомо: француз чи німець), командант з'єднання білих наємних військовиків та близько 2.000 чорних вояків, збунтованих проти центрального уряду в Конґо, зголосив конґолійському урядові ультиматум: або диктаторський президент Мобуту зреорганізує свій уряд впродовж 10-ох днів, помилує засудженого на смерть колишнього прем'єра Мойсе Чомбе і прийме його до уряду, або Мобуту „буде відповідальний за всі наслідки". Шрамме не виявив, які його заміри. Мобуту відкинув ту вимогу і заявив, що він не переговорюватиме з „бунтівниками".

Леся Лисак

ВЕЛИКІ І МАЛІ ДУШІ

Жінка якраз переходила вулицю, коли надійшли демонстранти. Це були здебільша молоді хлопці й дівчата. Вони посувались нерівними, кострубатими чвірками. Дехто з хлопців однією рукою обіймав дівчину, а в другій ніс незугарний саморобний плякат. Хлопці мали довге волосся, дехто козячу борідку, дівчата були патлаті, в куцій, крикливій, „модній" одежі.

Вони демонстрували проти війни. На неохайних, як вони самі, транспарентах були різні написи — протести проти своєї держави, свого уряду, війська. Уложені вони були в образливому, зневажливому тоні. Деякі з них звучали так, ніби їх авторами були совєтчики. Наприклад: „Американський уряд — підпалювач війни!" Зміст деяких транспарентів був цілковито безглуздий. Ті, що їх несли, йшли мовчки. Їхні обличчя були дивно бездушні, тупі. Тільки у декого ворушилися щоки — вони жували ґуму.

Двоє розхрістаних хлопців пройшли попри жінку з транспарентом, на якому було написано: „Ми х о ч е м о миру!" Тоді вона сказала якесь одне слово, але так тихо, що хлопці не почули. Вона глянула на них згірдливо, відвернулася і, спираючись на палицю, повільно попростувала до крамниці.

Жінка йшла важкою ходою людини, яка володіє тільки однією половиною тіла. Проте, вона не була стара. Вона була напрочуд добре збудована і гарна з обличчя. Коли б не ця її хода і не ця палиця, її можна було б назвати красунею. В неї було ясне волосся і сині очі. Вона була дбайливо вдягнена.

Жінка увійшла до крамниці, де продавали завіси до вікон. До неї підбігла з привітом власниця крамниці, знаючи, що клієнти - інваліди вимагають особливої уваги.

— Може бажаєте сісти? — запропонувала, підсуваючи клієнтові крісло.

Жінка з палицею подякувала, кажучи, що їй краще стояти. Додала, що вона вийшла з лікарні, де пробула вісім місяців. Виглядало, що вона була жертвою якоїсь важкої катастрофи, але власниця крамниці не посміла випитувати. В таких випадках краще зачекати, аж покупець сам почне розказувати. Але жінка нічого про себе не розказувала. Вона попросила показати їй гарні, але не надто дорогі завіси.

— Мені приходиться тепер наново обладнувати мешкання, — промовила і подала свою палицю крамарці. — Будь ласка, подержіть хвилину, я хочу торкнутися рукою цей матеріял.

Вона захиталася, неначе втратила рівновагу, але не впала. І тоді вперше всміхнулася.

— Сподіваюсь, що з часом мені покращає, тепер мають нові способи лікування.

Жінка намагалась поводитися так само, як здорові люди. Мабуть, тому вона була так дбайливо вдягнена та зачесана. І ані на її обличчі, ані в її поведінці не було помітно ніякого огірчення чи пригноблення. Поводилась вона з якимсь дивно достойним спокоєм. Так неначе була цілком вдоволена з життя і нічого їй не дошкуляло. Але кожний рух, кожний крок робила з трудом. Так, це була особлива жінка.

Вона вибрала завіси, заплатила і ввічливо подякувала за добру обслугу. Вже біля порога обернулася, ніби щось пригадала.

— Там на вулиці демонструють проти війни, — сказала задумливо. — Не розумію цих молодих людей. Мені здається, що вони попросту боягузи.

По її обличчі промайнуло щось, ніби тінь зневаги.

— Я знаю, що таке війна. Свого часу я добровільно вступила до американської армії. — Вона випросталась, неначе все ще була у військовому мундурі. — Моє каліцтво — швиденько додала, — мій стан — це наслідки поранення на війні. Це вже триває довгі роки. Час від часу мушу йти до лікарні. Але я зовсім не жалію за тим, що зробила.

Її сині очі заясніли.

— Якби я була молодою, я ще раз вступила б до війська.

**

Жінка з палицею, що була колись вояком, ще раз прийшла до крамниці із завісами. Крамарка привітала її сердечно.

— Чи ви вдоволені з тих, які я вам продала? — запитала за звичкою.

— На жаль, тих уже нема. Їх знищено, — відказала жінка.

— Знищено? Як же так? Вони ж були доброї якости, — здивувалася крамарка.

Жінка з палицею хитнула головою.

— В дільниці, де я жила, були заворушення. Сплюндровано все моє мешкання.

Пояснення були зайві. Крамарка знала, про що йдеться.

— Як же ж вони посміли? Та ж ви воєнний інвалід! — останнє слово видалося їй неделікатним, і вона докинула: — Ви ж заслужена людина.

Жінка — колишній вояк — сумовито всміхнулася.

— Товпа не має ані розуму, ані почуття, — сказала. — Вона не відрізняє права від безправ'я. Щойно коли зрозуміє, де кінчиться одне, а починається друге — тоді можна буде мирно жити. — І почала оглядати завіси.

Бувають різні величини людського духа. Одні „в ім'я миру" зневажають свою батьківщину, другі в ім'я „рівноправности" нападають на інвалідів. А є такі, як ця жінка. Жінка, що ще раз пішла б боротися за свій край і за всіх тих, що в ньому живуть — добрих і злих..

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(35)

Котька оповідає, що Черник із ОУНСД на Дубенщині дуже активний, але, мабуть, має таке ж припоручення, як ми, і тепер сповільнив. Все ж нахваляється, що наших „зажене на піч". Білий сердиться, вважаючи, що тепер не час на перегони. Але хоче Черникові якось відплатитися і щось обговорює з Вороном. Хоче втяти „якусь штуку", але таку, „щоб світ здивувався".

Білий оповідав у дубенській команді, що має клопоти із назвою партизанських загонів і на цю тему з кимось посварився в області. Дубенчани, вслід за Блакитним, хотіли прийняти назву УПА, так, як це має Бульба, але в області спротивилися. Причина: цю назву має Бульба, і вже деякі відділи Черника себе так називають, а з цього, кажуть в області, вийде непорозуміння і, мовляв, один одного не впізнає. А хіба вояки мають себе пізнавати по приналежності? Білий каже, що якось воно вигладиться і, мабуть, ця назва прийметься, як закінчаться переговори з Бульбою і керівництвом ОУНСД, але все таки сердиться...

**

27 грудня 1942.

Говорив Лисий з Ільком на тему назви партизанських відділів. Ілько, як звичайно, викрутився, що „він нічого не знає"...

Приїхав Михайло Н. із области. В питанні назви сказав, що „справа дуже поважна", але ще не на часі, хоч і дещо на цю тему дискутується. Правдоподібно, буде назва „Оборона України". Блакитному видавалась вона дуже прозаїчною...

— А чому не УПА?

— Цю назву вже має Бульба, а крім цього й „тамті" про неї думають. Ми не хочемо сваритись за назву...

— Алеж справа не в назві, а в суті. Раз спонтанно витворяться відділи з подібною назвою — це ж ближче до поєднання всіх у спільній дії, спільний штаб, команду.

— Ну, це не так легко...

А чому — так і не сказав. Стає трохи прикро... В команді Лисий каже, що „перемелеться — мука буде", і що все ще виясниться.

Сорок другий рік добіг до кінця. Зима вже переломлюється через Різдво. І скоро прийде весна. Як розгорнуться події?

Рік закінчився. Здається, лише рядочок місяців, але скільки вже в них вкладено зусиль, енерґії, завзяття, мрій...

І з ними треба зустрічати сорок третій.

ЧЕКАЄМО НА ВЕСНУ

26 січня 1943.

За тими роз'їздами, відправами по терені, засіданнями по районах і всякими іншими завантаженнями Команда повіту майже місяць не збиралась.

Блакитний привіз цікаві новинки з терену. Виявляється, що не тільки обидві націоналістичні групи розбудовують бойові відділи, а знайшлися й інші рухи на Крем'янеччині. З'явився якийсь новий рух під назвою Фронту Української Революції, що його пропаґує колишній гімназист, колишній член організації сітки Ілька — Михайло С. Вони щось там монтували, крутили, говорили, а коли кілька відділів Блакитного пішло у рейд, а згодом це саме зробив Крук — рішили розгорнути і свою акцію. При тому зробили цікавий випад, який нікому й не приснився б. Невеликою, але верткою групою зайшли вночі в самий Крем'янець і добралися до друкарні „Крем'янецького Вісника". Забрали звідти друкарську машину, черенки, чимало паперу, навантажили все те на сани і — вивезли з міста. Редактор газети, Аркадій Трачук, тепер у клопоті: його тиснуть німці, мовляв, хтось мусів із друкарні бути в змові з партизанами... Здається, так воно й було.

Біля Вишневця Блакитного запросили на нараду із якоюсь новою бойовою групою з цікавою назвою „Вільного Козацтва". Проводить цю групу отаман Вишня. Молодий і енерґійний юнак. Каже, має зв'язки з Бульбою. На зустрічі виставив вісімдесят до зубів озброєних хлопців. Вишня шукає зв'язку із місцевими групами і хоче співпрацювати з Блакитним. Про Крука йому і не згадуй, бо той похвалявся Вишню обеззброїти.

Біля Ланівець появилась мала група, людей зо тридцять, яка називає себе „Холодний Яр" і вже вспіла нав'язати контакт з Круком. Біля Шумська до Блакитного прийшов провідник „Вільної України". Це група, що розтаборилась якраз на колишньому кордоні Польщі. Хваляться, що мають сотню хлопців, половина з них колишні червоноармійці ;мають трьох старшин. Але показали Блакитному лише хлопців зо двадцять. Зброї в них багато.

Виходить, що сидіти в Команді — це мало знати, що робиться в терені. Щойно виїхавши можна побачити, як росте стихія повстання. Чергове завдання — починати в'язати всі ці групи в один сніп. Тому Блакитний дав наказ усім — іти в терен.

Шикаґо, Іллиной

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА ВІДЗНАЧИЛА 50-ліття ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

Школа Українознавства Т-ва „Учительська Громада" в Шикаґо є найбільшою школою у вільному світі і вже хоч би тому звіт про її працю повинен цікавити українське громадянство.

Першим управителем нашої школи був проф. О. Левицький, по нім провадив школу бл. п. проф. В. Данилишин, а тепер очолює її проф. А. Антонович.

Звіт за останній шкільний рік 1966 - 67 подає таку статистику: всіх учнів було — 701 (345 хлопців і 356 дівчат), всіх кляс — (відділів) 23, учителів — 25, крім управителя і секретаря школи, проф. Ю. Мізя. Іновацією в останньому році була підготовча англомовна кляса з 23-учнями для тих дітей, що не знають взагалі української мови. За ініціятивою 29-го Відділу Союзу Українок школа приймає також від свій провід, від вересня ц. р., одну клясу передшкілля. Навчання проходить в щоденній школі парафії св. о. Миколая, але при нормальному розвиткові школи брак клясних приміщень буде найбільшою проблемою шкільної управи в новому році.

Школа належить до сітки шкіл Шкільної Ради УККА, і її реґулярно візитує інсп. І. Білоус. Опікуном школи є Т-во „Учительська громада", яке очолює дир. М. Ременюк. При школі існує Батьківський Комітет (голова п. Ю. Стельмащук). Цей Комітет провадить буфет під час шкільної перерви, допомагає школі в закупі шкільного устаткування, організації різних імпрез, а передусім, розуміючи потреби школи, ухвалив однодолярову підвишку оплати, яка тепер виносить 4.50 дол. від одного учня місячно, а 6 дол. від двох або більше дітей.

Дев'ятий іспит зрілости (матура) по закінченні одинадцятирічного навчання відбувся 20 і 27 червня. Перед Іспитовою Комісією, до якої належали — інсп. Шкільної Ради І. Білоус (предсідник), проф. К. Тучапський, дир. А. Антонович, викладачі: проф. Е. Матлова, проф. Л. Кодельська, мгр. Е. Дачишин і мгр. М. Губчак, стануло 12 кандидатів (одна абітурієнтка через хвилеву недугу не могла прибути на іспит). З визначним успіхом склали іспит 5 абітурентів, з дуже добрим — 4, з добрим — 2, з дост. — 1. Прізвища цьогорічних абітурєнтів (поазбучно): О. Бараболяк, В. Бойчук, М. Дрозд, С. Люшняк, О. Мосяк, А. Мрищук, М. Огаренко, М. Оленич, А. Ріпецький, Т. Рихтицька, І. Сайкевич, О. Сорока. Попрощались вони з школою 10 червня під час „Прощального Вечора". Перша частина Вечора складалась з „Останньої лекції" — попису абсольвентів в живім слові, деклямації, співі і музиці. В другій, офіційній частині попрощали абсольвентів дир. А. Антонович, проф. Е. Матлова, опікунка кляси від парохії св. о. Миколая — о. монс. П. Лесків, від СУМА — інж. С. Голяш, і від молодших товаришів — Л. Хіч і Р. Бігун. Від батьків промовляв д-р В. Сайкевич. Пані Н. Іванів вручила від імені „Золотого Хреста" найкращим абсольвентам книжкові нагороди, а на закінчення церемонії дир. А. Антонович роздав їм дипломи і копії табля.

В мистецькій самодіяльності наша середньошкільна молодь осягнула гарний успіх 27-го травня, коли Драматичний Гурток Вищого Курсу відіграв під режисурою проф. Ю. Сидоровича п'єсу пера Марії Струтинської під заг. „Американка". Це триактівка з життя української та американської молоді в сучасній нам дійсності. Вона актуальна тематично, і глибоко педагогічна. Участь у виставі брали: М. Гарасовська, Л. Ткачук, Л. Хіч, Р. Бігун, Р. Голяш, Ю. Струтинський, Б. Янчишин, Д. Григорчук, З. Гриньків та Я. Галамай. Про цю виставу написав у місцевім тижневику прихильний громадянин: „Щодо гри молодих акторів, то мушу об'єктивно признатися, що я ніколи не сподівався побачити на молодечій виставі таку вмілу і дбайливу підготову акторів, ані стрічати серед них таких непересічних здібностей . . ." З огляду на загальне признання публіки та на запрошення укр. осередків Шикаґа, цей гурток повторив цю п'єсу кілька разів. Може ентузіязм нашої молоді до театральної сцени заохотить наших письменників побільшити репертуар молодечого театру легкими п'єсами про сучасне життя нашої молоді.

Нижчі кляси від 1 — 4 включно вивели 13 травня під керевництвом учит. А. Михайлович сценічну картину „Тарас Шевченко". До щорічних шкільних свят належить відзначування річниць 1-го Листопада і 22-го Січня. Брала наша молодь також участь в „Святі книжки" — 11 грудня мин. року та в інсценізації українського Свят-Вечора в шикаґівському Музеї Науки і Промислу в рямцях імпрез „Різдво різних народів" — 17 грудня мин. року. Учні нашої школи брали участь в мистецькій частині Зустрічі Управи ОУП - ЗДА з громадянством Шикаґа. Переводимо також шкільні конкурси у формі міжклясових змагань. Дуже гарно вийшов конкурс співу в нижчій групі від 1 — 5 кл. і вищій 5 — 10 кл. Окрема Комісія, під проводом проф. В. Чижика, ствердила, що наша молодь любить укр. пісню та осягає гарні успіхи у її вивченні.

Найбільшою імпрезою у виховній ділянці школи було величаве соборне відзначення 50-ліття Відновлення Боротьби за Українську Державу. 4 червня при ідеальній погоді понад тисячу осіб зібралось на Виховній Оселі в Равнд Лейку, щоб віддати поклін творцям відновленої Української Держави та всім Борцям, що впали у боротьбі за волю. Після Св. Літургії молодь, батьки та гості уставились на чотирокутній площі перед головним будинком Оселі. На відповідній декорації висіли портрети великих будівничих усіх трьох періодів нашої історії, передвісників Національної Революції 1917 р., знищених ворожою рукою політичних провідників та митрополитів зліквідованих Українських Церков. На почесному місці уставились з прапорами живі учасники Визвольних Змагань — представники наших комбатантських організацій. Після піднесення прапорів і слова проф. А. Антоновича, мгр. М. Губчак прочитав „Апель", присвячений Героям і Борцям новітніх Визвольних Змагань. Від комбатантів промовляв інж. А. Артимович. Вінки і квіти під портретами національних провідників зложили діти школи „Учительської Громади" і представники гром. організацій. Віддано також честь живим учасникам Великих Днів та вручено їм китицю квітів. Співом стрілецьких пісень і Національного Гимну закінчено офіційну частину імпрези.

До виховної ділянки належать також міжклясові змагання в жертвенності на фонд „Діти - Дітям" при заохоті і під наглядом опікунів кляс. У звітовому році збірка принесла 829.03 дол. З того фонду школа рішила переслати:

На потреби шкільної молоді в Бельгії — 50 дол. Для сиротинця в Бразилії — 50 дол. На потреби укр. шкільної молоді в Бразилії — 50 дол. Для сиротинця в Арґентині — 50 дол. На потреби укр. шкільн. молоді в Югославії — 50 дол. На літні табори СУМ-а в Німеччині — 30 дол. На літні табори Пласту в Німеччині — 30 дол. На літні табори у Франції — 30 дол. Для двох осиротілих дітей в Парижі — 20 дол. На літні табори в Австрії — 60 дол. На допомогу укр. студентам в Европі — 300 дол.

Згадаємо врешті, що з визначних гостей відвідали нашу школу високопреосвящений Кир А. Сапеляк, Єпископ українців в Бразилії, голова ОУН - Канада — пані К. Паліїв та суперінтендент шкіл повіту Кук п. Р. Генреген.

Микола Губчак

В першу річницю смерти д-ра Леоніда Соневицького

Дня 10 серпня ц. р. сповнилася перша річниця з дня передчасної смерти сл. п. д-ра Леоніда Соневицького, молодого українського історика, секретаря Управи УВАН.

Св.п. д-р Леонід Соневицький

Леонід Соневицький народився 25 квітня 1922 р в Західній Україні (Чорткові). Ступінь д-ра філософії з історії осягнув у 1948 році. По переїзді до ЗДА, поруч з працею в американських університетах і коледжах (Columbia, Seton Hall University, Brooklyn College), багато сил, любови та уваги д-р Соневицький віддав Українській Вільній Укадемії Наук у ЗДА. Він був секретарем Управи УВАН, заступником голови Історичної секції УВАН і редактором десятого тому Annals of the Ukrainian Academi of Arts and Sciences in the U. S.

У зв'язку з ювілейними датами: 20-ліття з часу заснування УВАН в Европі, 20-ліття існування Музею-Архіву УВАН і 15-ліття праці УВАН у ЗДА, д-рові Л. Соневицькому було доручено редаґування ювілейного збірника.

Несподівана смерть обірвала в дні 10 серпня 1966 р. життя молодого талановитого вченого, який міг ще так багато зробити для української науки. На деякий час припинилася й підготовка ювілейного збірника. За постановою Президії УВАН дальше редаґування й оформлення збірника доручено було дійсному членові УВАН Олександрові Домбровському і збірник незабаром появиться з друку.

ДО ВІСТКИ ПРО ДЕНЬ СФУЖО НА ЕКСПО-67

В розповіді про демонстрування української ноші пропущене прізвище мистецької референтки 64-го Відділу СУА в Ню Йорку Неоніли Тершаковець, яка керувала показом строїв.

КОМІТЕТ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА В ГЛЕН СПЕЙ, Н. Й.

СКЛАДАЄ СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ

ЇХ ЕКСЦЕЛЕНЦІЇ КИР ЙОСИФОВІ, ЄПИСКОПОВІ СТЕМФОРДУ — ЗА ЛАСКАВУ УЧАСТЬ У ПОСВЯЧЕННІ НОВОЗБУДОВАНОЇ ЦЕРКВИ, ВСІМ ВСЕЧЕСНІШИМ І ВИСОКОПРЕПОДОБНИМ ОТЦЯМ, ВСІМ ПРЕДСТАВНИКАМ НАШИХ ТОВАРИСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ, ХОРОВІ ЦЕРКВИ СВ. ДУХА З БРУКЛИНА, Н. Й., ОРКЕСТРІ Б. ГІРНЯКА, ВСІМ ПАНЯМ І ПАНАМ ФЕСТИНОВОГО КОМІТЕТУ, ОРГАНІЗАТОРАМ АВТОБУСІВ ТА ВСІМ ЧИСЛЕННИМ УЧАСНИКАМ НАШОГО ВЕЛИКОГО СВЯТА, ЯКІ СВОЄЮ МАСОВОЮ УЧАСТЮ СПРИЧИНИЛИСЯ ДО ЙОГО ЗВЕЛИЧЕННЯ. — ЗОКРЕМА ДЯКУЄМО У. Р. СОЮЗОВІ ЗА БЕЗКОШТОВНЕ ВІДСТУПЛЕННЯ ПЛОЩІ, КУХНІ Й КУХОННОГО УЛАШТУВАННЯ НА НАШ ФЕСТИН (ПІКНІК).

■

Всі ті, які не могли бути на цім великім святі — мають нагоду прибути на СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ У. Р. СОЮЗУ, що відбудеться 20-го СЕРПНЯ 1967 року на оселі „ВЕРХОВИНА" та при цій нагоді оглянути нашу Церкву та налюбуватися чаром і красою нашого українського села в Ґлен Спей, Н. Й.

Д-р Євген Грабарчук	о. сов. Степан Клепарчук	Богдан Й. Карась
Голова	Адміністратор церкви св. Володимира	Секретар

Дня 29-го червня 1967 року упокоїлася в Бозі по тяжкій недузі в селі Сосніва на Львівщині на 59-му році життя

СТЕФАНІЯ МАТВІЙЧУК

З ДОМУ ПЕЛЕНЬО

дружина вчителя і автора шкільних книжок Миколи Матвійчука.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

РОДИНА в ЗДА і в КРАЮ

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що у вівторок, 15-го серпня 1967 року відійшов у Вічність на 52-му році життя наш Найдорожчий МУЖ і БРАТ

бл. п.

МИКОЛА КОРОЛЬ

ПАНАХИДА буде відправлена в четвер, 17-го серпня ц. р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Glendale Funeral Home, при Myrtle & Cooper Ave., Brooklyn, N.Y.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю, 18-го серпня 1967 р. о год. 10-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Духа в Брукліні, а опісля на цвинтар Cypress Hills.

Горем прибиті:
ТЕРЕСА — дружина
і два брати в Европі

СПОРТ

редагує В. СОХАН

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ПЕРШОСТІ УСЦАК 26 і 27 СЕРПНЯ

Цьогорічні, Дев'яті Легкоатлетичні Першості Української Спортової Централі Америки і Канади присвячені вшануванню 50-ліття відродження державности України і 25-ліття створення Української Повстанської Армії. Ці змагання відбудуться 26 і 27 серпня на оселі Діброва біля Дітройту під кличем „Привіт Рідній Землі".

У зв'язку з цим в неділю, 6-го серпня відбулися ширші сходини представників Ділового Комітету і членів Змагової Комісії з участю спортового референта УСЦАК С. Маланчука з Клівленду. На цих сходинах порушено ряд актуальних організаційних справ та остаточно устійнено групові конкуренції і вікові межі поодиноких груп. Цьогорічні, як і попередні першості відбудуться в трьох вікових групах у таких конкуренціях: **юнаки і юначки 13-15 років:** біг 60 м, гінці 4×60 м, стусан кулею, мет диском, та скоки — вдовжінь і вгору; **юначки 16-18 років:** ці самі конкуренції, що й молодша група, плюс мет ратищем; **юнаки 16-18 років:** біги 100 м, 400 м і 800 м, гінці 4×100 м, стусан кулею, мет диском, мет ратищем, скоки вдовжінь і вгору та з жердкою;

жінки: біги 100 м і 400 м, гінці 4×100 м, стусан кулею, мет диском, мет ратищем, скоки вдовжінь і вгору; **чоловіки:** біги 100 м, 400 м, 800 м, 3,000 м, гінці 4×100 м і 4×400 м, стусан кулею, мет диском, мет ратищем, скоки вдовжінь, вгору, з жердкою і трискок.

Приналежність до вікових груп рішатиме вік у дні змагань, тобто дата 27-го серпня 1967 р.

Дружинові першуни одержать мандрівні нагороди, а індивідуальні першуни поодиноких конкуренцій будуть нагороджені медалями УСЦАК. Зголошення учасників до цих легкоатлетичних змагань, що почнуться в суботу, 26-го серпня о год. 11-ій рано, приймає провідник змагань В. Дигдало на адресу:

Mr. W. Dyhdalo, 3323 Lawley St., Detroit, Mich. 48212. Телефон: (313) TW 1-2252.

Змагуни-учасники повинні привезти з собою прапорці своїх Клюбів, Товариств, чи Організацій.

В. К.

Група змагунів УССКА з Філядельфії — учасників минулорічних тенісових і плавацьких змагань УСЦАК на Союзівці. Пливаки УССКА здобули в минулорічних першостях УСЦАК дружинову першість і мандрівну Чашу УНСоюзу

Чвірка пливаків УССКА з Філядельфії, яка здобула перемогу і золоті медалі УНСоюзу в гінцях 4×50 м довільним стилем на першостях УСЦАК 1966 року на Союзівці.

ПЛИВАКИ - ПЕРЕМОЖЦІ ПЕРШОСТЕЙ УСЦАК 1966 Р.

Минулорічні плавацькі першості Української Спортової Централі Америки і Канади на Союзівці були вже десятими змаганнями українських пливаків Америки та Канади. Ці щорічні плавацькі першості української молоді, які відбуваються вкінці тижня зв'язаного з Днем Праці, притягають з кожним роком щораз більше учасників. Минулорічні змагання пливаків були найуспішнішими так під оглядом числа учасників, як і рівня осягів, хоч у деяких конкуренціях не відбулися фінали через дощову погоду. Наша молодь, яка постійно вправляє плавання на шкільних та міських басейнах, може вкорочі показати на басейні Союзівки такі осяги, що їх не постидаються репрезентанти Америки. Вже в минулорічних змаганнях наймолодших справили симпатикам плавацького спорту несподіванки юні учасники, записуючись у вислідах дуже добрими часами запливів. А в цьому році? Вже знаємо, що на змагання, крім минулорічних добрих пливаків, прибуде цілий ряд нових, бо зголошення на змагання вже напливають.

Зацікавленим подаємо минулорічні осяги наших пливаків на першостях УСЦАК на Союзівці. Ось вони, першуни УСЦАК, які одержали за перемоги медалі УНСоюзу:

Чоловіки:
100 м довільним — Тома Ражницький, УССКА — 1:11.2; 50 м довільним — Тома Ражницький, УССКА — 30.0; 100 м грудним — Олександер Криницький, КЛК Боффало — 1:34.2; гінці 4×50 м довільним — УССКА І — 2:06.7; гінці 4×50 м змінним — УССКА — 2:25.0.

Юнаки (12-16 р.):
50 м довільним — Володимир Корнієнко (11 р.), ОДУМ — 34.1.

Хлопці (8-12 р.):
25 м довільним — Володимир Корнієнко, ОДУМ — 15.9.

Жінки:
50 м довільним — Меланія Мартинович, УССКА — 52.2.

Юначки (12-15 р.):
25 м довільним — Христина Мартинович, УССКА — 47.5.

Дівчата (8-12 р.):
25 м довільним — Олена Почтар, Союзівка — 20.4.

В минулорічних змаганнях взяли участь 74 змагуни. Клюбову першість здобули пливаки УССКА з Філядельфії і за це одержали мандрівну Чашу УНСоюзу.

Зголошення до цьогорічних плавацьких першостей УСЦАК приймає керівник і головний суддя змагань, голова КЛК Ню Йорк Ярослав Рубель на адресу:

J. D. Rubel, 211-05 — 29th Avenue, Bayside, N.Y.

В дні змагань, 2-го вересня, зголошення прийматиме керівник змагань о год. 1-ій по полудні на Союзівці.

Роб.

— о —

РЕЧЕНЕЦЬ ЗГОЛОШЕНЬ ДО ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ 26-ГО СЕРПНЯ

Зголошення до тенісових першостей УСЦАК, які відбудуться на Союзівці в днях 2-го 3-го і 4-го вересня, приймає керівник цих змагань інж. Богдан Рак найпізніше до 26-го серпня ц. р. Зголошення змагунів разом з оплатою за участь в змаганнях по $2.50 від особи треба слати на адресу:

Mr. B. Rak, 43-21 — 49th St., Long Island Cit, N.Y. 11104.

В наступному тижні в нашій спортовій секції подамо першунів УСЦАК у всіх дотеперішніх одинадцяти турнірах, які відбулися досі на Союзівці.

Головний предсідник УНС Иосип Лисогір і керівник плавацьких змагань УСЦАК Ярослав Рубель, тепер голова КЛК, на святочному відкритті минулорічних першостей УСЦАК на Союзівці.

Сестри Христина і Меланія Мартиновичі, які здобули перші місця і медалі УНСоюзу на минулорічних плавацьких першостях УСЦАК.

шлося побороювати сильних і твердих суперників на грищі та в додатку до них часом і дванадцятого змагуна суперників, яким бував суддя зустрічі. Але сильна воля змагунів перемогти, мимо ряду контузій, довела до остаточної перемоги — першості „Великої Десятки", в чому теж велика заслуга Проводу УСК-у. Провід не лише подбав про добрих змагунів для цієї репрезентативної дружини, але постарався теж про моральну підтримку дружини на грищі, притягаючи на кожні змагання глядачів — симпатиків.

Кінцевий стан табелі „Великої Десятки" представляється ось так:

	точки
УСК Н. Й.	26:10
Н. Й. Гота	24:12
Грецько-Ам. СК	21:15

Футболісти УСК-у здобули в мистецьких грах 45 воріт, а втратили лише 18. Вони здобули майже вдвоє більше воріт від Н. Й. Гота, яка закінчила сезон із відношенням воріт 28:14.

Дальші успіхи футболістів УСК-у залежать тільки від підтримки нашої дружини симпатиками і ширшим громадянством. Провід вже поробив старання, щоб перша дружина мала знову якнайкращий склад, та якнайбільше змагунів — українців. Змагуни першої команди вже майже всі попідписували декларації на новий сезон, а крім них ввійдуть до складу першої дружини п'ять молодих змагунів, вихованців УСК-у, які вже тепер почали заввзяті тренінги.

Іван Дзядів

УСК НЮ ЙОРК ВДРУГЕ ЧЕМПІОНОМ НАФСОЮЗУ

Український Спортовий Клюб в Ню Йорку закінчив сезон 1966/67 на першому місці табелі „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу і цим самим вже вдруге, так як і попереднього сезону став чемпіоном найвищої кляси НАФСоюзу. Футболістам УСК-у не прийшов цей новий успіх легко, бо прий-

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 18-го СЕРПНЯ 1967 р.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 6-ій веч. в домівці УНДому. Всі справи зв'язані з життєвим забезпеченням можна полагодити на зборах. — Управа.

СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1967 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 42 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі, 237 Hope Ave. Проситься членство вибрати дивідендові чеки. — В. Маруща, рекр. секр.

НЕДІЛЯ, 20-го СЕРПНЯ 1967 р.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори В-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 12-ій дня в Укр. Амер. Клюбі, 218 Lynn Ave. Проситься чл. прибути та вирівняти свої залеглості. — А. Данилюк, предс., В. Загвоський, касир, Д. Мушастий, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія — 339 Відд. о год. 4-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Північ Лавренц вул. Проситься чл. прибути та вирівняти чл. зобов'язання. — С. Лупацій, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори С-ва Пресв. Діви Марії — 112 Відд. по другій і третій Службі Божій в залі церкви св. оп. Петра і Павла при College Ave. — Івана Добрянська, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Збирання чл. вкладок Б-ва св. Ів. Хрестителя — 76 Відд. в Укр. Кат. Школі при Сенфорд Аве. й Айві вул. в 1 год. по пол. Проситься чл. прибути, вирівняти залеглості та відібрати свої дивідендові чеки. Рівнож, проситься чл. повідомляти кожну зміну своєї адреси. — Т. Демитчук, предс., В. Салабун, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Місячне збирання вкладок 370 Відділу, відбудеться у вище згадану неділю. Проситься чл. прийти вирівняти свою місячну вкладку, а довгуючих — свою залеглість. Секретар є змушений суспендувати тих членів, що не платять місячних вкладок. Відділ має вже 16 суспендованих членів. Вкладки буде збиратися по кожній відправі і секретар буде в шкільній кімнаті при церкві. — В. Гіна, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5856. Щаслива втеча!

THE AGONIZED STRANDLOPER REACHED OUT TO CRUSH HIS ENEMY, BUT TARZAN AGILELY SLIPPED AWAY...

WITH THE SPEED OF A GAZELLE, HE LEAPED INTO THE WAITING LIFEBOAT--

THEN, AFTER A FEW FRANTIC MOMENTS, THE MEN SIGHED IN RELIEF -- THEY HAD MADE GOOD THEIR ESCAPE!

Бувши в агонії скакунець збличився на те, щоб здрухотати свого ворога, але Тарзан зручно вивинувся йому...

Він із зручністю газелі вскочив до човна, що чекало...

А тоді, після кількох шалених моментів, люди відітхнули з полегшою... Їм вдалася втеча!